

Sosiaalinen kestävyys ja eriytymiskehitys

Erikoistutkija Paula Saikkonen &
Tutkimuspäällikkö Timo Kauppinen
Sosiaalipolitiikan tutkimus, THL

Tampere 20.9.2018

URMI

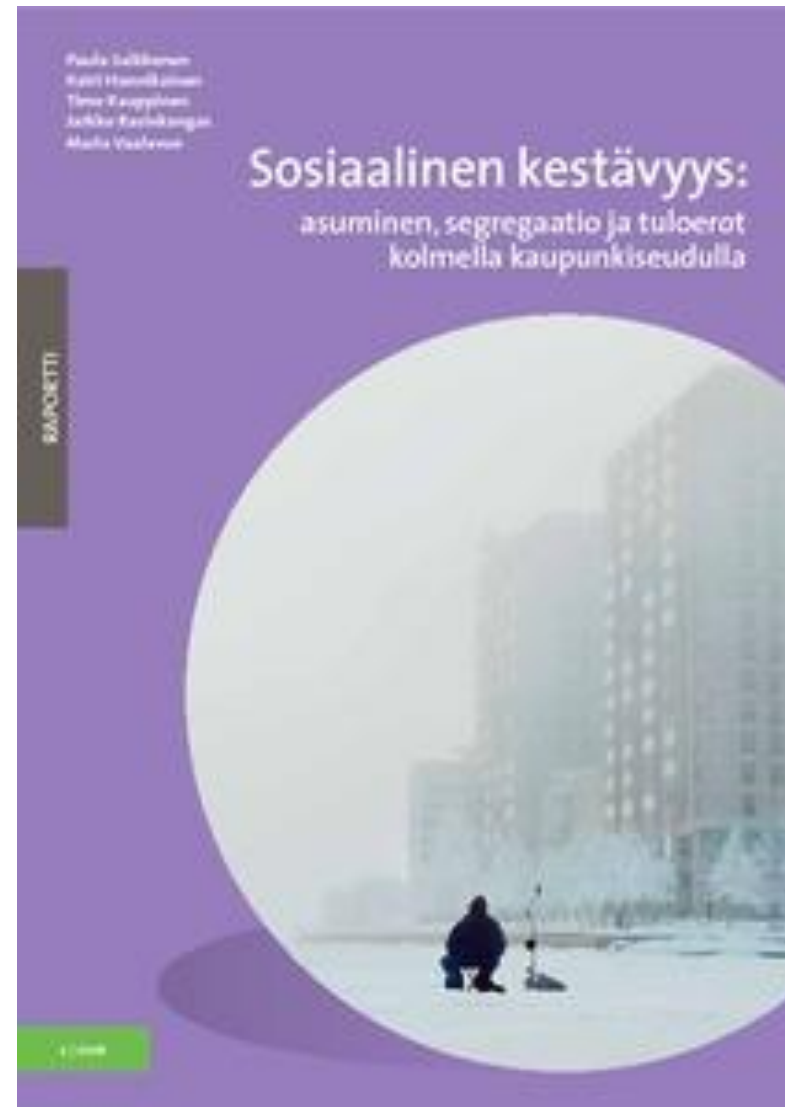

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Sosiaalinen kestävyys: asuminen, segregatio ja tuloerot kolmella kaupunkiseudulla

Saikkonen P., Hannikainen K., Kauppinen T., Rasinkangas J.
& Vaalavuo M.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-084-6>

ESITYKSEN SISÄLTÖ

- × **Sosiaalinen kestävyys**
- × **Eriytymiskehitys Tampereella**
- × **Katse tulevaan**

Miksi sosiaalinen
kestävyys?

Miksi sosiaalinen kestävyys?

- × **Sosiaalinen kestävyys pohjoismaisessa hyvinvointivaltiossa**
- × **Kaupunkikehityksen hyvät ja huonot puolet**
- × **Kestävä kaupunkikehitys sisältää kaikki kestävyiden osa-alueet**

Aikajänne politiikkatoimissa?

Miten tarkas- tellaan?

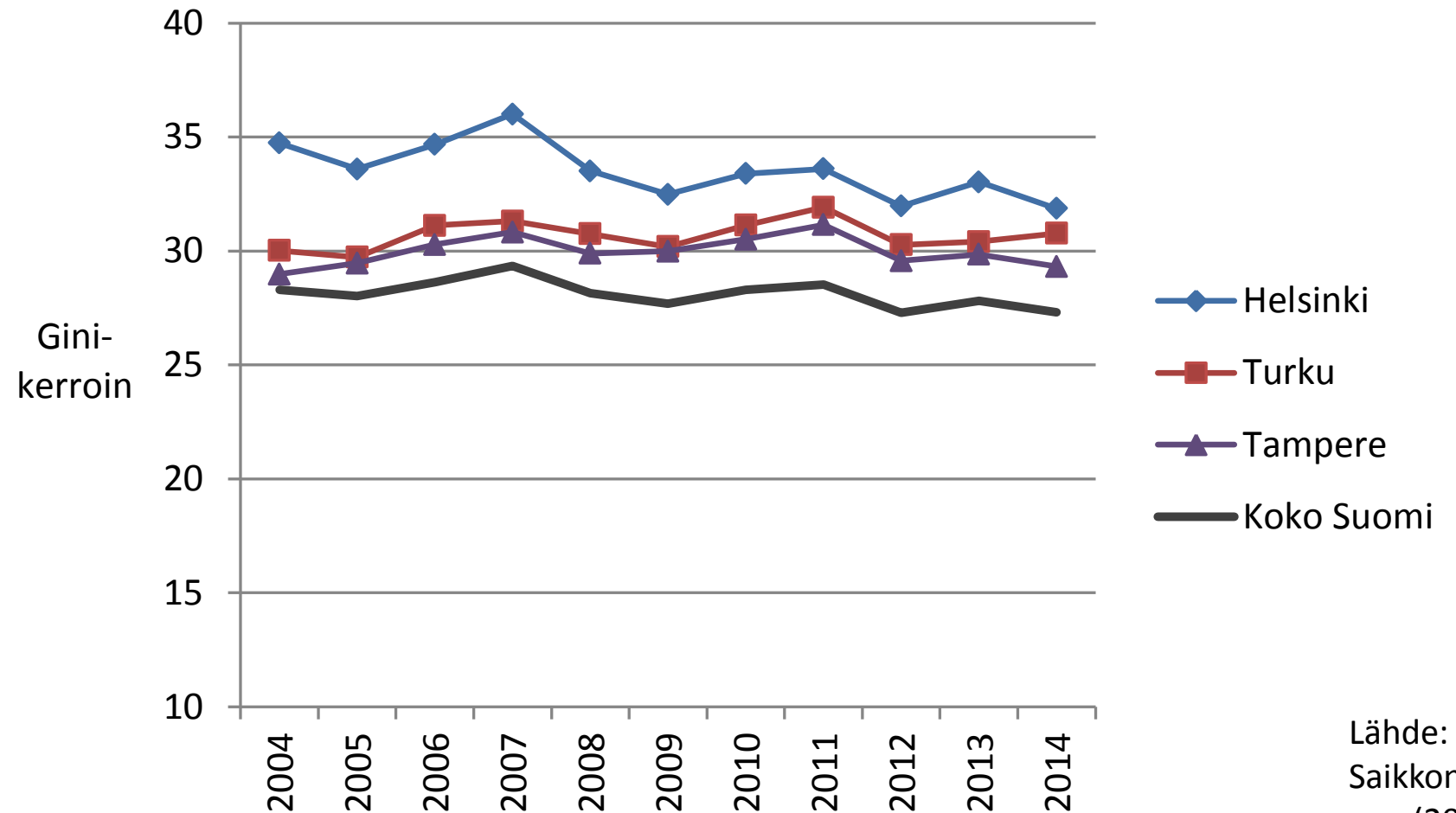
- × Kaupunkiseudut: Helsinki, Tampere & Turku
- × Trendien seuraaminen pitkällä aikajänteellä
- × Kaupunkiseutujen välillä on eroja

An aerial photograph of a forested landscape with a winding river and a large lake. A semi-transparent red map of Finland is overlaid on the image, with the word 'Tampere' written in white text over the central part of the map.

Tampere

**Tuloeroissa ei
juuri muutosta
Tampereella
tutkimus-
ajanjaksolla**

Tuloerojen kehitys Helsingissä, Turussa ja Tampereella 2004–2014 Gini- kertoimella mitattuna, 20–64-vuotiaat

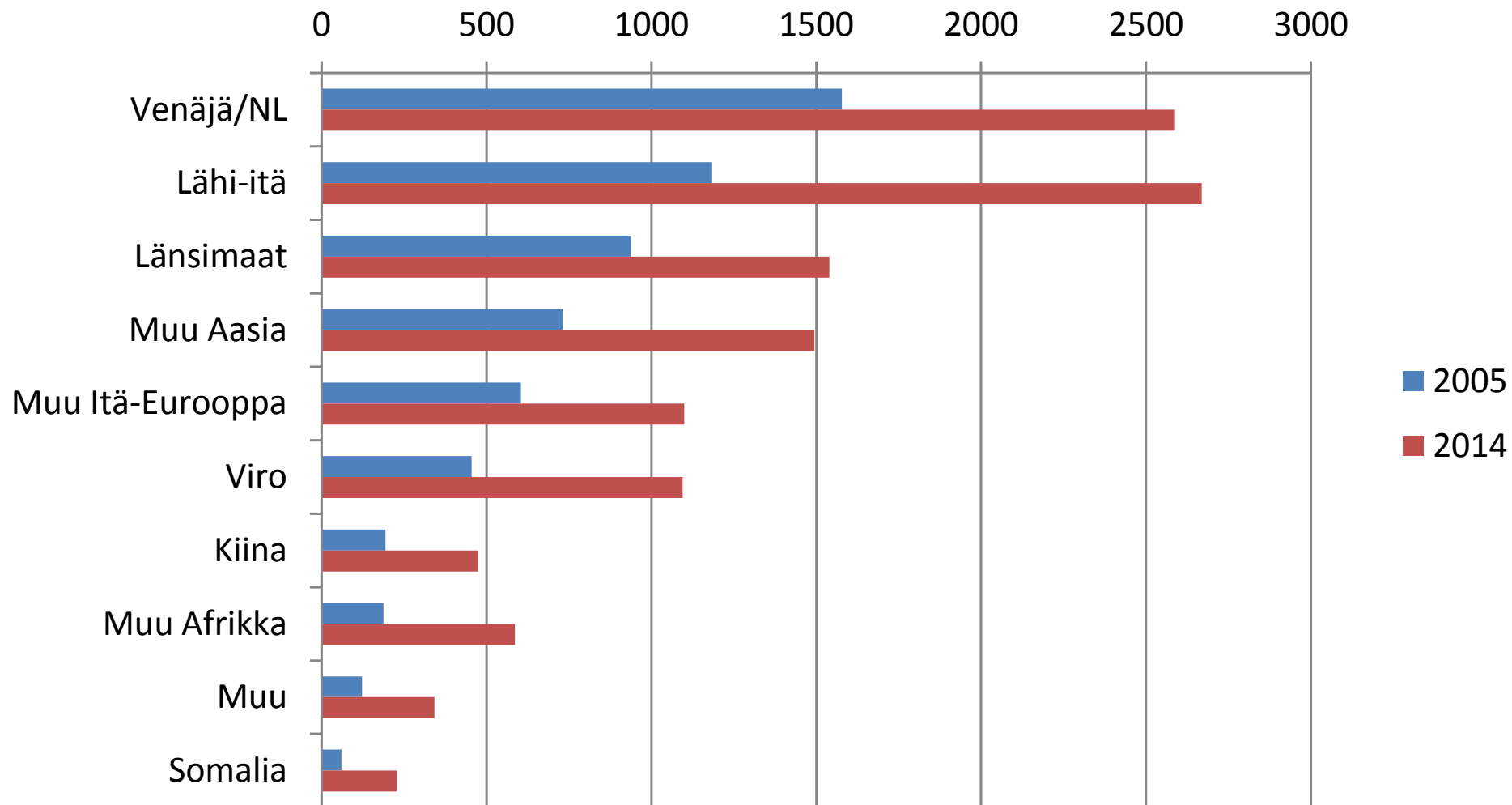

Eriytyminen Eriytymis- kehitys, eriar- voisuus

- × Raportissa etninen tausta ja tulotaso tarkastelun kohteena
  - Fokuksessa työikäinen väestö
- × Erot asuinoloissa voivat kertoa eriarvoisuudesta
- × *Erilaisuusindeksi*: Verrataan kahta eri ryhmää (tuloryhmä, syntyperä); kuinka suuren osan tulisi vaihtaa asuinpaikkaa jommastakummasta ryhmästä, jotta ryhmät sijoittuisivat tasaisesti.
  - Arvot 0-100, sopimuksenvaraisuus

Ulkomaalaissyntyisten 20-64-vuotiaiden määrä syntymämaaryhmittäin Tampereen seutukunnassa 2005 ja 2014

Mitä
tiedetään
asumisesta?

Liitekuviot
1, 2, 3

- × **Omistusasuminen 2005-2014 *seutukunnassa***
  - *Suomalaissyntyiset* suurituloiset ei muutoksia
  - Keskituloisten omistusasuminen Tampereella vähenemässä
  - Pienituloisten omistusasuminen vähenemässä
- × **Omistusasumisessa yleistymistä ja vähenemistä eri maahanmuuttajaryhmissä 2005 ja 2014.**
- × **ARA-asunnot edelleen pienituloisten asumismuoto – tosin Tampereella ero markkinavuokriin ei yhtä selvä kuin Helsingissä.**

Alueellisessa eriytymisessä lievää
erojen kasvua sekä tulotason että
etnisen taustan mukaan

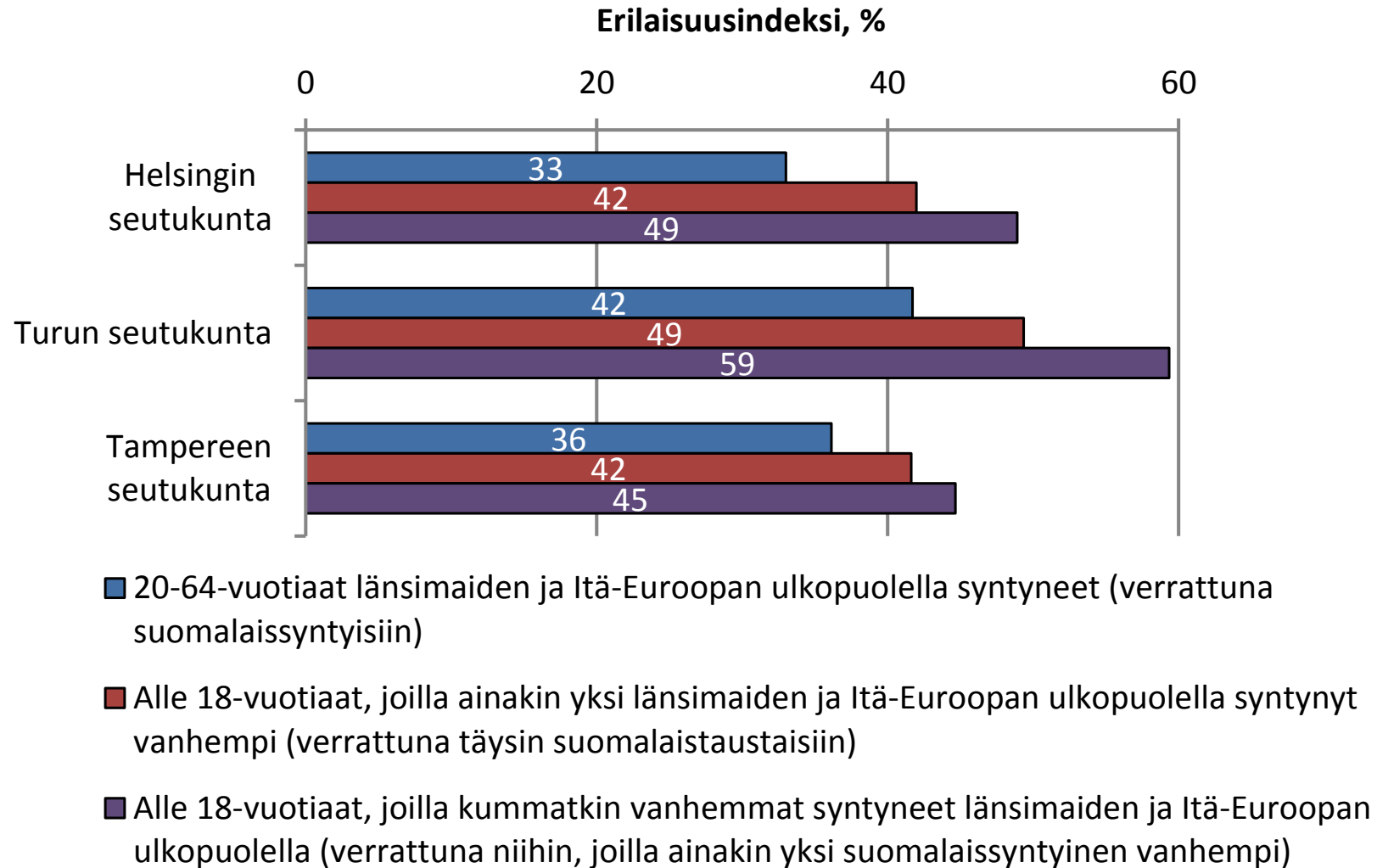
Eriytymis- kehitys

Liitekuviot 4,5

- × Tuloryhmien välinen alueellinen sijoittuminen erilaisten tuloryhmien välillä suhteellisten tasaista (seutukunta)
  - Joskin pieni- ja suurituloisten välillä ero lievästi kasvava (2005-2014)
- × Syntyperän mukaan tarkasteltuna (seutukunta)
  - Länsimaalaiset – ei merkittävää muutosta
  - Itäeurooppalaiset – lievästi vähenemässä
  - Muut ulkomaalaissyntyiset – lievästi kasvamassa

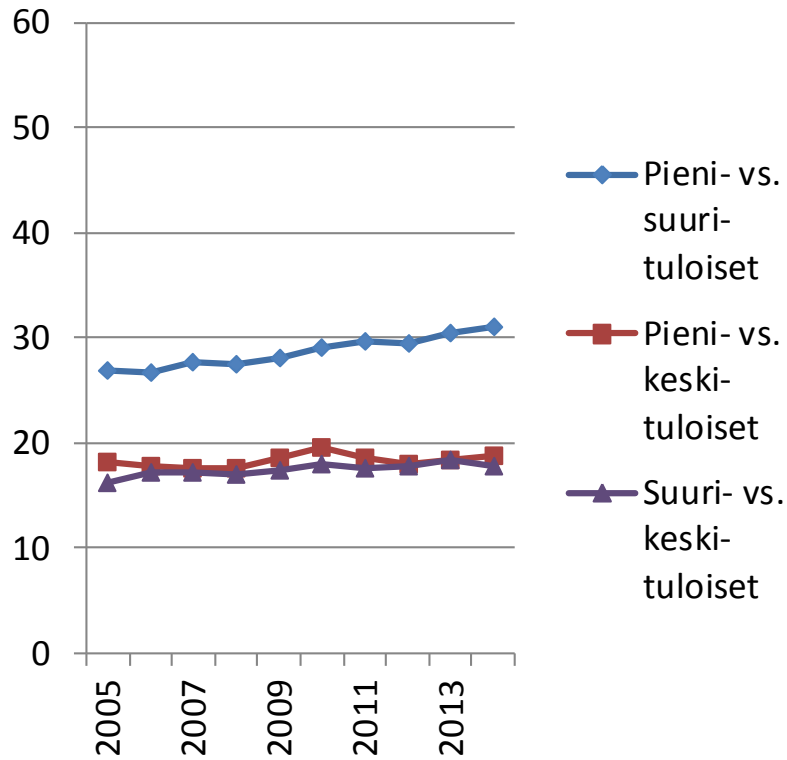
Alueellinen eriytyminen syntymä- tai taustamaan mukaan eri ikäryhmissä 2014, postinumeroalueet seutukunnissa

Lasten asuinpaikat ovat tutkimus-seuduilla eriytyneet vahvemmin etnisen taustan mukaan

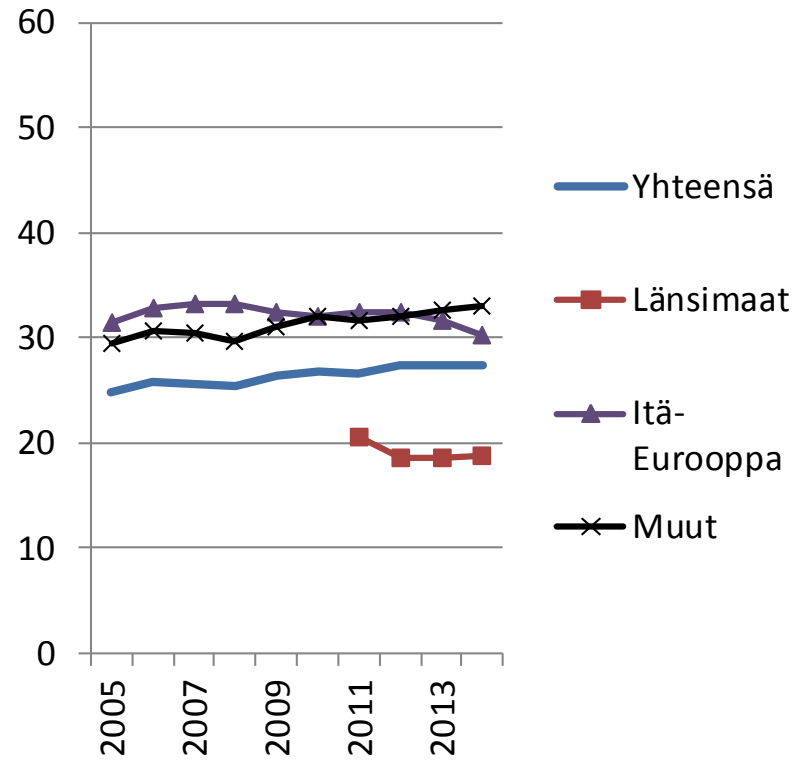

Erilaisuusindeksit Tampereella kaupunginosatasolla

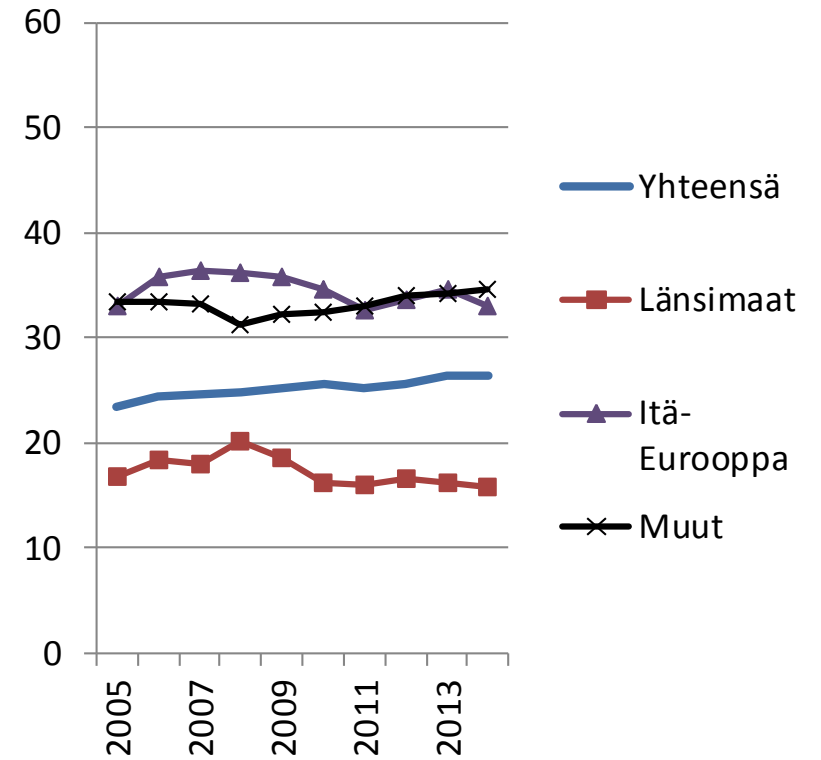
20-64-v. tulotason mukaan

20-64-v. syntymämaan mukaan

0-17-v. taustamaan mukaan

Tulo- ja
syntymämaaryhmien
ylikorostuminen
Tampereen
seutukunnan
postinumeroalueilla
v. 2014

Tulo- ja syntymämaaryhmien ylikorostuminen
Ryhmän osuus yli keskihajonnan yli keskiarvon

Junarata

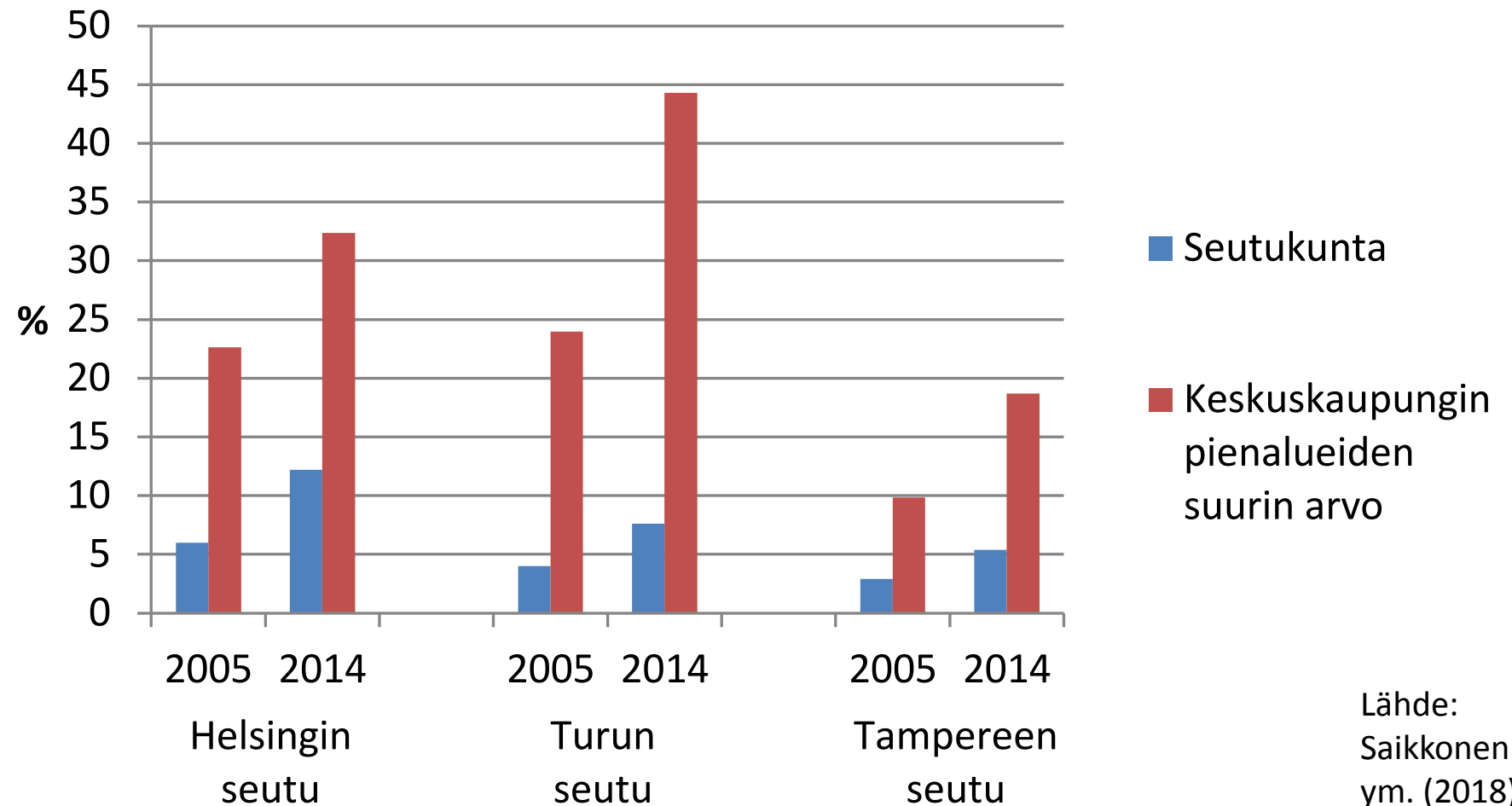
kilometriä

Lähde:
Saikkonen
ym. (2018)

Ulkomaalaissyntyisten osuus 20-64-vuotiaista tutkimusseutukunnissa ja niiden keskuskaupunkien suurimman maahanmuuttajaosuuden pienalueilla vuosina 2005 ja 2014

**Suurin muutos:
maahanmuuttaja-
väestön kasvu**

Havainnot alueellisesta eriytymisestä

- × Etnisen segregaaation lievä vahvistuminen kokonaisuutena katsoen johtuu myös siitä, että länsimaalaissyntyisten osuus ulkomaalaissyntyisistä on pienentynyt
- × Seututasolla lasten asuinpaikat ovat eriytyneet vahvemmin etnisen taustan mukaan kuin aikuisten asuinpaikat, Tampereen sisällä ei suurta eroa
- × Tampereen seudulla ulkomaalaistaustaisten seudun sisäinen muuttoliike näyttää olleen etnistä segregatiota vahvistavaa – Helsingissä vastaava muuttoliike on lieventänyt segregatiota (ks. Kauppinen & van Ham 2018); Suomalaistaustaisten muuttoliike kaupunkiseutujen sisällä on merkittävin etnistä segregatiota vahvistava väestöllinen prosessi

An aerial photograph of a river delta, showing a network of water channels and land. The image is framed by a white border. The text "Katse tulevaan" is centered in the image.

Katse tulevaan

Pohdintaa

- × Yleiskuva tai pelkkä trendi ei riitä valottamaan kokonaisuutta
- × Ei merkittäviä muutoksia, mutta pienissä muutoksissa etenkin tuloryhmien osalta kysymys erojen kasvusta.
- × Kyse ei ole yksittäisistä alueista vaan kaupungin tai seutukunnan dynamiikasta – esimerkiksi ulkomaalaistaustaisten työllistyminen lieventää segregatiota
- × Ryhmän ”muut ulkomaalaistaustaiset” seudun sisäinen muuttoliike näyttää vahvistavan segregatiota Tampereen seudulla: onko joitakin esteitä tasaisemmalla sijoittumiselle?

Vaikutus- keinoja

- × Paikkoihin, ihmisiin ja (liikenne)yhteyksiin vaikuttaminen (van Ham & Tammaru 2016)
- × Paikat & yhteydet
  - Kaupunkisuunnittelu ja asuntopolitiikka
  - Aluekehittäminen, palvelujen alueellinen kehittäminen
  - Liikennepolitiikka
- × Ihmiset
  - Etenkin valtakunnallisella tasolla harjoitettava tulo- ja varallisuuseroihin vaikuttava politiikka
  - Kotouttamispolitiikka mutta myös syrjinnän vastainen politiikka
  - Luottamusta edistävä politiikka?
- × Ei yksittäisen politiikan sektorin tehtävä eikä kyse vain yksittäisistä alueista!

Tutkimus kehittä- misen tukena

- × **Politiikassa kilpailevat erilaiset tavoitteet ja ne ovat ristiriidassa keskenään, erityisesti lyhyellä aikajänteellä.**
- × **Pitkän aikajänteen ongelma tutkimuksessa ja arvioinnissa; täydellistä tietopohjaa ei ole, eikä tule. Vrt. arvovalintojen merkitys**
- × **Kaupungit talouden moottoreina, mutta miten tuotokset jakautuvat?**

Kiitos!

@PaulaS_Helsinki

@timomkauppinen

Lue lisää

van Ham M, Tammaru T (2016) Pieni- ja suurituloiset asuvat aiempaa eriytyneemmin eurooppalaisissa pääkaupungeissa. URMI Poliittikapaperi 2016:1. http://urmi.fi/wp-content/uploads/2016/11/URMI_policy_brief.pdf

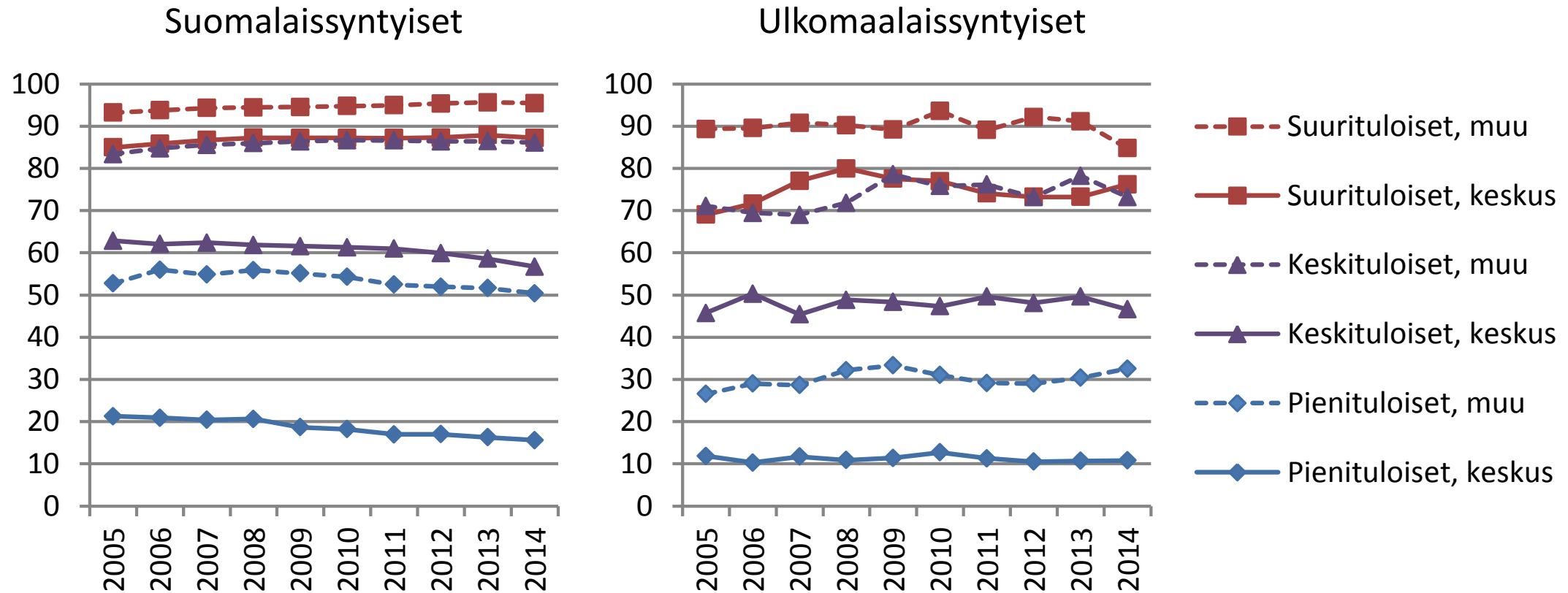
Kauppinen TM, van Ham M (2018) Unravelling the demographic dynamics of ethnic residential segregation. Population, Space and Place. <https://doi.org/10.1002/psp.2193>

Vaalavuo M, van Ham M, Kauppinen TM (2018, in revision) Income mobility and moving to a better neighbourhood – an enquiry into ethnic differences in Finland.

ESITYKSEN LIITEKUVIOT

Liite 1. Omistusasumisen yleisyys 20-64-vuotiailla syntymämaan ja tuloviidenneksen mukaan Tampereen seutukunnassa 2005-2014, %

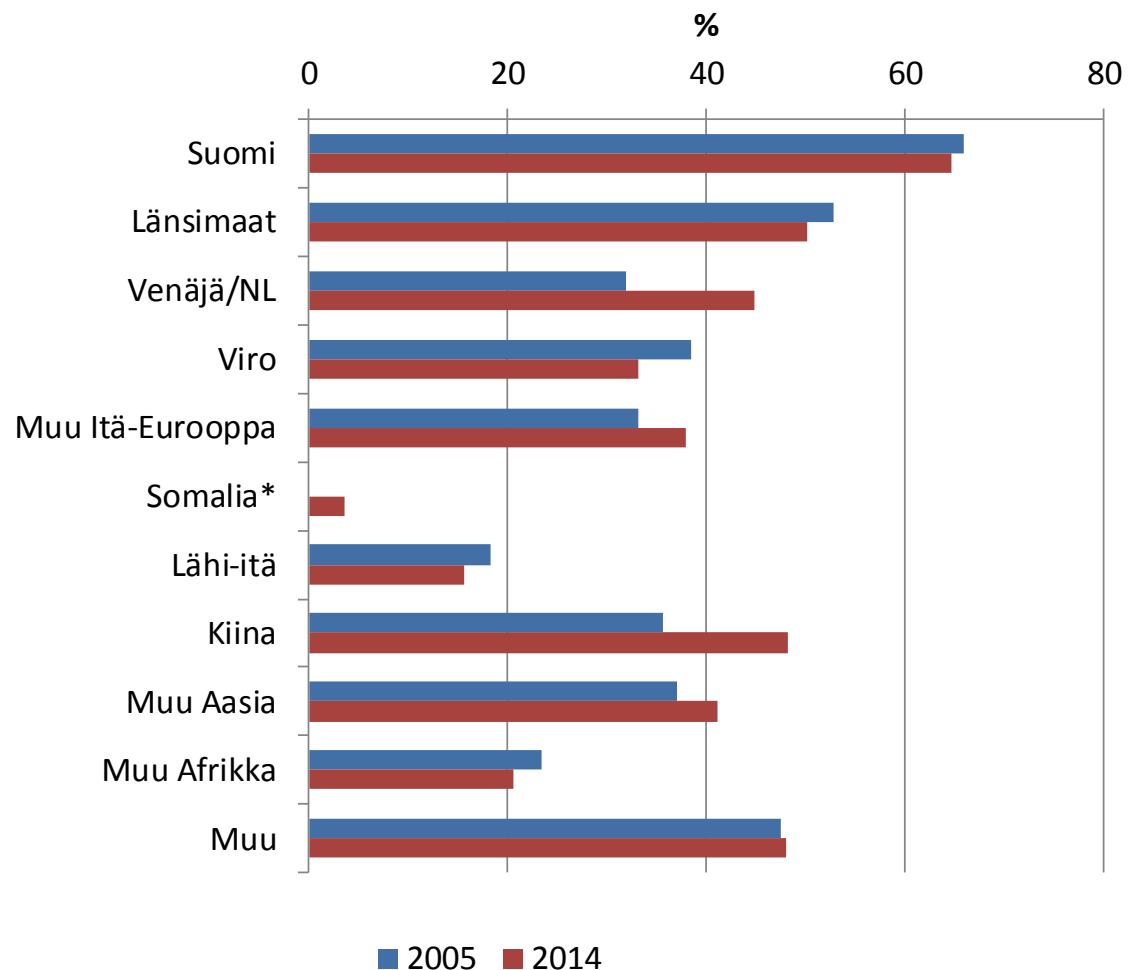
Tuloviidennekset ovat seutukunnan 20-64-vuotiaan väestön viidennekset (pieni = alin(1.), keski=3., suuri=ylin(5.), tulokäsitteenä asuntokunnan käytettävissä olevat rahatulot kulutusyksikköä kohti

Lähde:
Saikkonen
ym. (2018)

Liite 2.

Omistusasumisen yleisyys 20-64-vuotiailla syntymämaan mukaan Tampereen seutukunnassa 2005 ja 2014

**Omistusasumisessa
yleistymistä ja
vähenemistä
maahanmuuttaja-
ryhmästä riippuen**

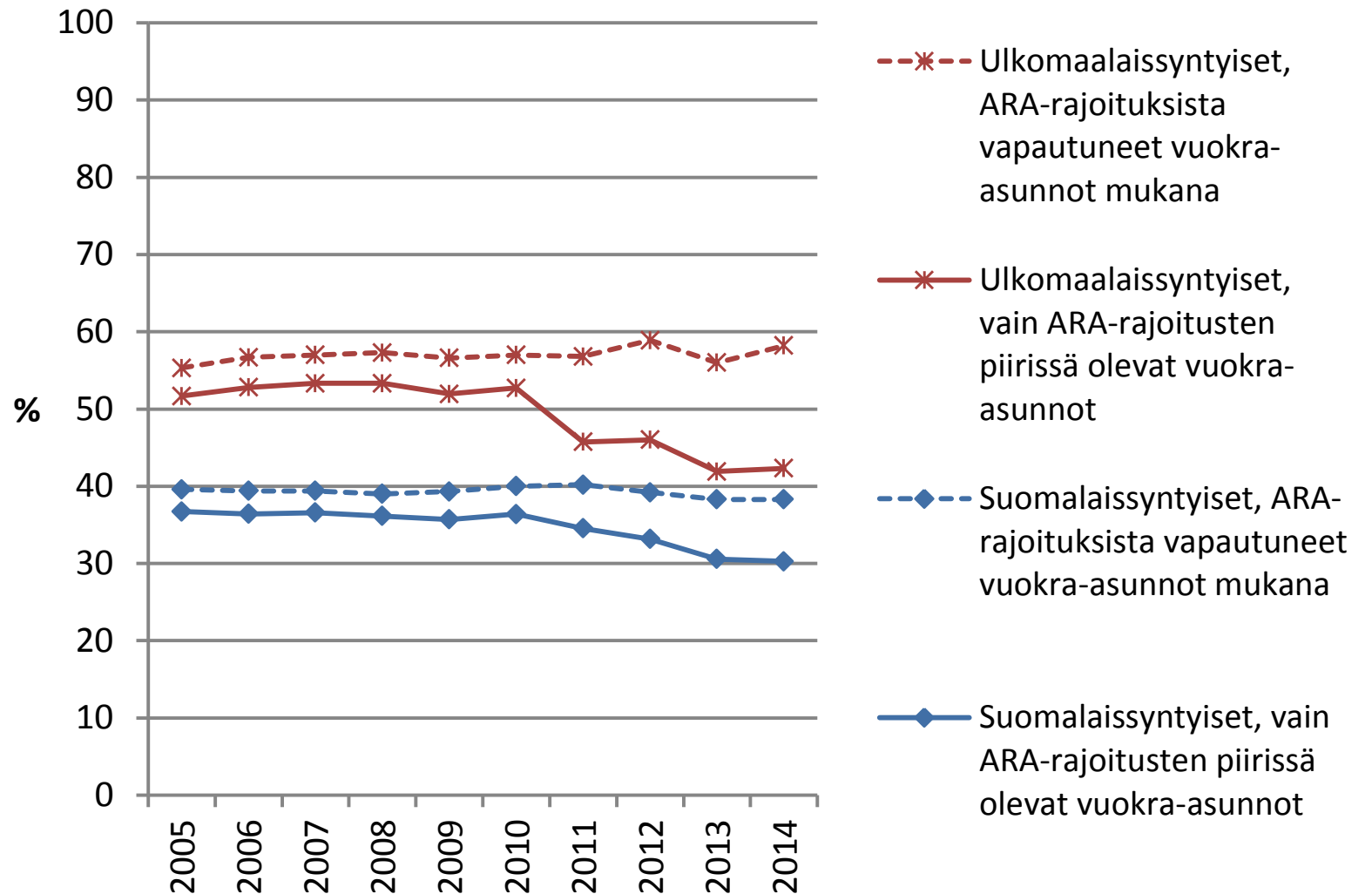
* Somaliassa syntyneiden tiedot puuttuvat v. 2005 ryhmän pienuuden vuoksi.

Lähde:
Saikkonen
ym. (2018)

Liite 3.

Mitä käy ARA-rajoituksista vapautuneille asunnoille?

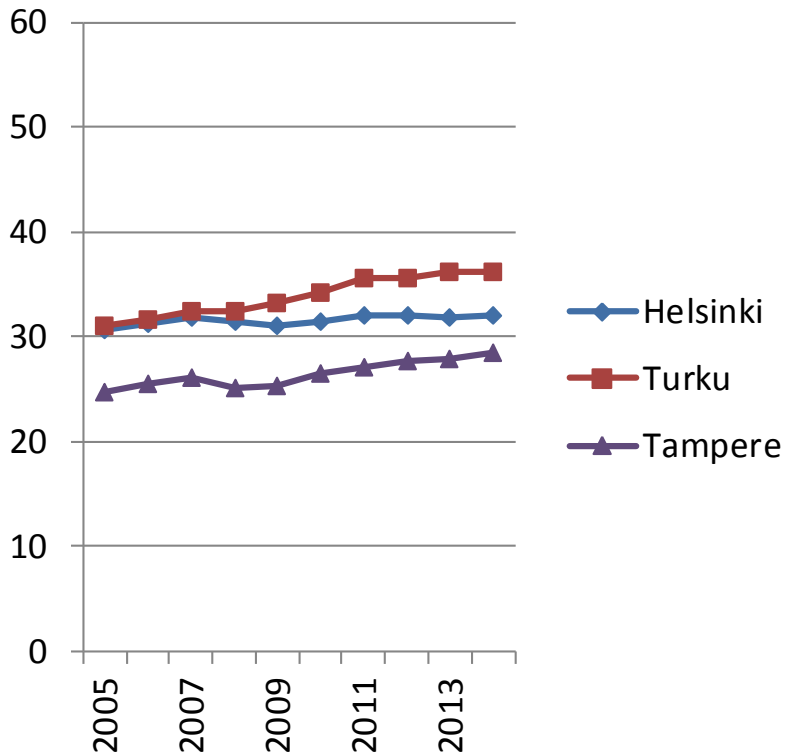
ARA-vuokra-asuminen Tampereen 20-64-vuotiailla pienituloisilla syntymämaan mukaan

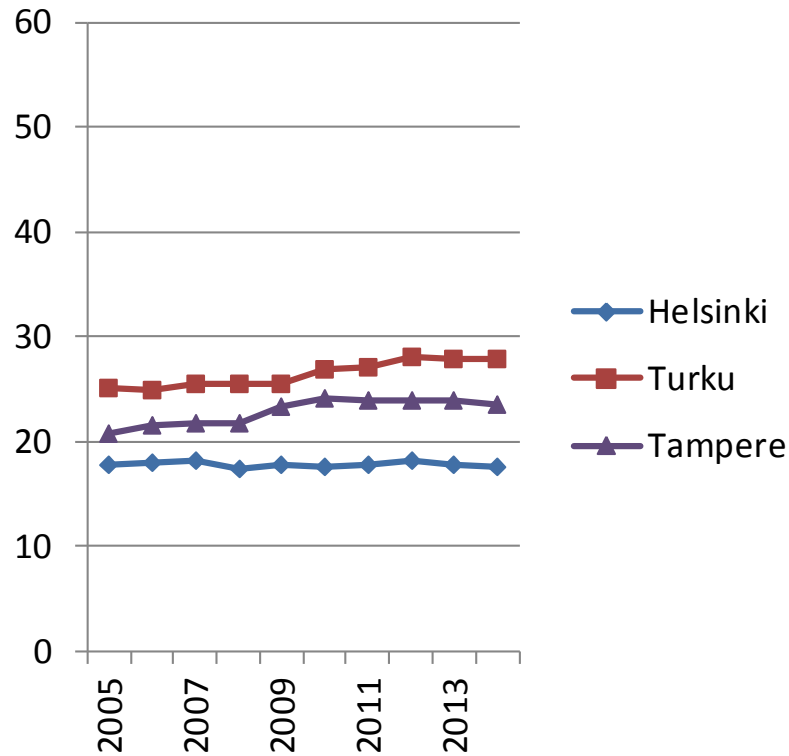
Lähde: Saikkonen ym. (2018)

Liite 4. Alueellisen sijoittumisen erilaisuus tuloryhmien välillä, 20-64-vuotiaat, postinumeroalueet seutukunnissa, erilaisuusindeksi* (%)

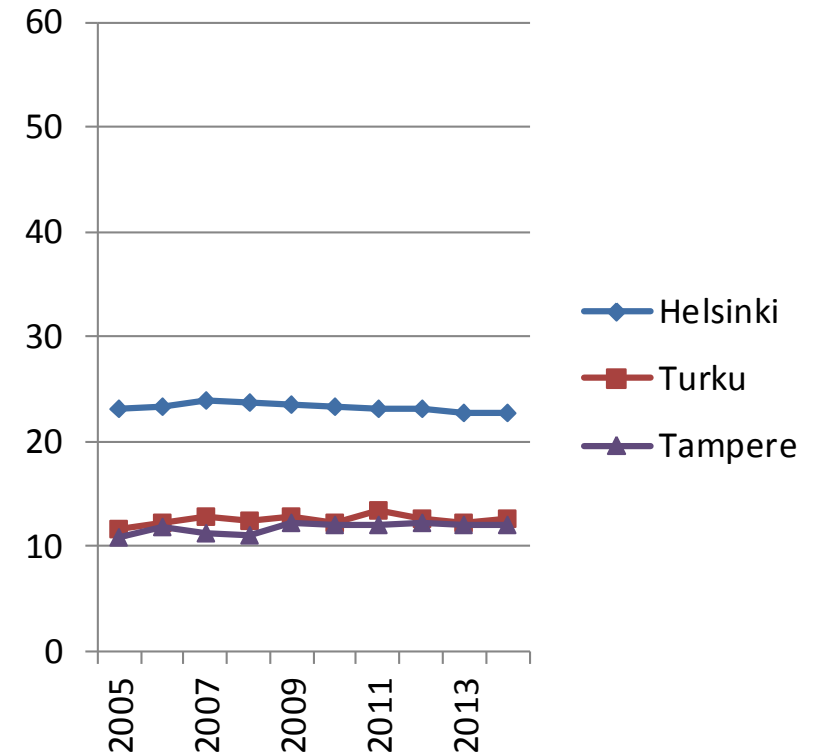
Pienituloiset vs. suurituloiset

Pienituloiset vs. keskituloiset

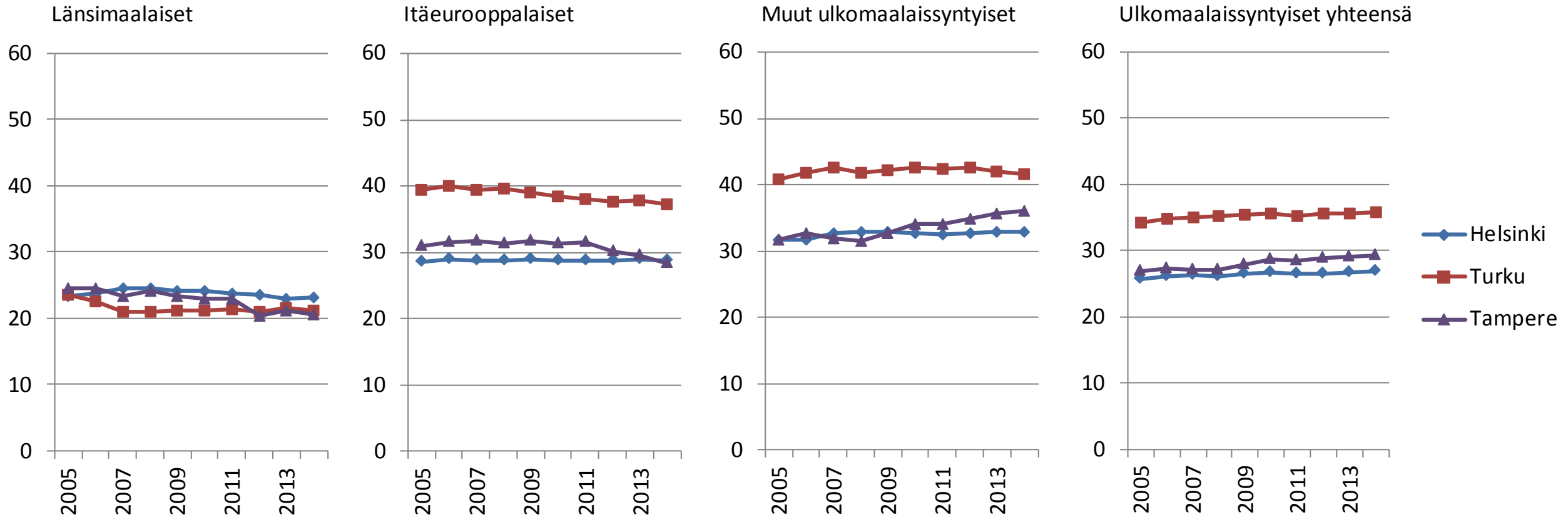

Suurituloiset vs. keskituloiset

* Erilaisuusindeksi kuvaa sitä, kuinka suuren osuuden jommastakummasta vertailtavasta ryhmästä pitäisi vaihtaa asuinpaikkaansa toiselle postinumeroalueelle, jotta ryhmät olisivat sijoittuneet alueellisesti samaan tapaan.

Liite 5. Alueellisen sijoittumisen erilaisuus suomalaissyntyisiin verrattuna, 20-64-vuotiaat, postinumeroalueet seutukunnissa, erilaisuusindeksi (%)

Lähde:
Saikkonen
ym. (2018)